

Новина (скорочено)

Василь Стефаник

"У селі сталася новина, що Гриць Летючий утопив у ріці свою дівчинку. Він хотів утопити і старшу, але випросилася. Відколи Грицяха вмерла, то він бідував. Не міг собі дати ради з дітьми без жінки. Ніхто за нього не хотів піти заміж, бо коби-то лишень діти, але то ще й біда і нестатки. Мучився Гриць цілі два роки сам із дрібними дітьми. Ніхто за нього не знав, як він живе, що діє, хіба найближчі сусіди. Оповідали вони, що Гриць цілу зиму майже не палив у хаті, а зимував разом із дівчатами на печі".

Після смерті жінки Гриць молився на увесь світ, злими словами згадував жінку покійну і лаяв дівчат, але ті не ображались — звикли. "їли хліб на печі, і дивитися на них було страшно і жаль. Бог знає як дрібненькі кісточки держалися вкупі? Лише четверо гарних очей, що були живі і що мали вагу. Здавалося, що ті очі важили би так, як олово, а решта тіла, якби не очі, то полетіла би з вітром, як пір'я. Та й тепер, як вони їли сухий хліб, то здавалося, що кістки в лиці потріскають".

"Мерці", — так подумав про них Гриць, спостерігаючи, як їли дівчата. Йому було так жаль дочок, що страждали від голоду, але нічого не міг вдіяти. Тяжка дума гнітила його, мов камінь, він навіть у хаті боявся сидіти, почорнів, очі запали. І ось одного вечора прийшов Гриць додому, нагодував дівчат бараболей і сказав, щоб ті злізали з печі, бо вони йдуть у гості. Потім одягнув дітей і вийшов з ними.

"Йшов довго луками та став на горі. У місячнім світі розстелилася на долині ріка, як велика струя живого срібла. Гриць здригнувся, бо блискуча ріка заморозила його, а той камінь на грудях став ще тяжчий. Задихався і ледве міг нести маленьку Доцьку".

Спустилися до ріки. Гриць скреготав зубами, відчував у грудях справжнісінький пекельний вогонь, що піку серце та в голову. Біля самої ріки не витримав і побіг, лишивши старшу дочку. "Гриць борзенько взяв Доцьку і з усієї сили кинув у воду.

Йому стало легше, і він заговорив скоро:

— Скажу панам, що не було ніякої ради: ані їсти що, ані в хаті затопити, ані випрати, ані голову змити, ані ніч! Я си карі приймаю, бо—м завинив, та й на шибеницу!"

Старша дочка Гандзуня, побачивши смерть молодшої, почала просити батька: "Дедику, не топіть мене, не топіть, не топіть!"

— Ні, ні, не буду, але Доці вже ліпше буде, як тобі. То вертайся до села, а я йду мелдуватися [повідомляти про щось, тут зізнаватися]. А ді, оце в стежечко в йди, геть—геть аж угору, а там прийдеш до першої хати, та й увійди, та й кажи, що так і так, деда хотіли мене утопити, але я си віпросила та й прийшла, аби—сте ви мене переночували. А завтра кажи: може би ви мене де най-мили до дитини бавити. Гай, іди, бо то ніч". Ще й дав Гриць їй палицю, щоб відбиватися від собак, якщо нападуть. Не бажає їй зла батько, переймається її долею: "Будеш бідити змалку, а потім підеш у мамки та й знов лиш бідити".

А сам заочує штани, "аби перейти ріку, бо туди була дорога до міста. Вступив уже у воду по кістки та задеревів.

— Мнє оца і сина і світого духа аминь. Очинаш, іже єси на небесі і на землі...
Вернувся і пішов до моста".